

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IX./2023
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 36/2023
populárny názov	Exekúcia - zabezpečenie hnuiteľných vecí
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.08.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Exekučný poriadok v § 121 stanovuje, že iný než tam vymedzený spôsob úschovy možný nie je. Nemožno však pripustiť taký prístup k výkladu na vec sa vzťahujúcej právnej normy, ktorý by <i>de facto</i> zmaril možnosť zabezpečenia jedinej hnuiteľnej veci vo vlastníctve povinného, nachádzajúcej sa na území Slovenskej republiky, a to len kvôli špecifickosti exekvovanej veci bez ďalších relevantných dôvodov. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ je povereným súdnym exekútorom v exekučných konaniach vedených na návrh oprávneného Trameta Kft, proti spoločnosti National Joint-Stock Company „Naftogaz of Ukraine“. V predmetných exekučných konaniach zabezpečil sťažovateľ hnuiteľný majetok patriaci povinnému, a to zemný plyn. Zabezpečenie bolo vykonané prostredníctvom tretej osoby. V súvislosti so zabezpečením majetku povinného vznikli ďalšie trovy exekúcie, ktoré sťažovateľ priebežne oznamoval povinnému a oprávnenému upovedomeniami o ďalších trovách exekúcie. Proti týmto upovedomeniam o ďalších trovách exekúcie podával povinný námietky. Ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 183/2021 zo 6. decembra 2021 vyslovil porušenie základného práva povinného na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie prvými dvomi uzneseniami okresného súdu (č. k. 57Er/3022/2017-1226 z 25. marca 2019 a č. k. 57Er/3023/2017-703 z 28. mája 2019), zrušil ich a veci vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu. Ústavný súd podrobil kritike spôsob, akým sa okresný súd vysporiadal s argumentáciou povinného spochybňujúcou skutočné skladovanie zabezpečeného zemného plynu. Vo všetkých napadnutých uzneseniach okresný súd uzavrel, že z rámcovej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a tretou osobou (a jej dodatkov) nevyplýva povinnosť tretej osoby prevzatý zemný plyn skladovať, uschovať či opatrovať. Ide o inominátnu zmluvu, ktorej obsahom je povinnosť prevziať a opätovne dodať zemný plyn a povinnosť sťažovateľa zaplatiť za služby na základe vystavenej faktúry. Iba zo samotnej rámcovej zmluvy a takto formulovaných zmluvných povinností nevyplýva, či došlo k reálnemu

	uskladneniu zemného plynu.
z odôvodnenia	Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená na tvrdení o arbitrárnosti napadnutých uznesení, keď okresný súd učinil nesprávny výklad § 121 Exekučného poriadku, nepripustil možnosť nepravidelnej úschovy ako formy zabezpečenia zemného plynu. Okresný súd tiež nedoplnil dokazovanie napriek tomu, že v ostatnom náleze ústavný súd naznačil, v akom smere by malo byť dokazovanie doplnené. Podľa § 121 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom do 31. marca 2017 ak je obava, že by mohlo dôjsť k odstráneniu, poškodeniu alebo zničeniu hnutelných vecí pojatých do súpisu, exekútor sa postará o ich vhodné zabezpečenie na trovy povinného. Vhodným zabezpečením hnutelných vecí sa rozumie ich označenie pečatidlom alebo pečiatkou exekútora alebo ich úschova v priestoroch označených exekútorom. Iný spôsob zabezpečenia hnutelných vecí nie je prípustný. V prípade, ak ústavný súd nálezom vysloví porušenie práv a napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu zruší s poukazom na nedostatočné odôvodnenie, uvedené automaticky neznamena, že všeobecný súd má pri opätovnom rozhodovaní nevyhnutne rozhodnúť opačne. Ústavný súd uvádza, že v ostatnom náleze (I. ÚS 183/2021) neposudzoval ústavnoprávnu udržateľnosť záveru okresného súdu o prípustnosti nepravidelnej úschovy z vecného hľadiska. K vysloveniu porušenia práv povinného došlo v dôsledku zistenia procesných pochybení (nedostatočné odôvodnenie, neposkytnutie možnosti povinnému oboznámiť sa s právnou analýzou, z ktorej okresný súd pri rozhodovaní vychádzal, vnútorná nekonzistentnosť odôvodnenia rozhodnutia). Okresný súd po ostatnom náleze ústavného súdu v napadnutých uzneseniach pri výklade § 121 Exekučného poriadku pripustil možnosť zabezpečenia zemného plynu formou reálnej úschovy, t. j. spôsobom, kedy bol zadržaný zemný plyn skladovaný. Námietkam povinného voči ďalším trovám exekúcie však vyhovel vo vzťahu k obdobiu, kedy skladovanie zemného plynu nepovažoval za preukázané, t. j. keď zabezpečenie malo mať charakter nepravidelnej úschovy (forma úschovy, keď vlastnícke právo k zastupiteľnej druhovo určenej veci prechádza na uschovávateľa a ten je povinný vrátiť vec rovnakého druhu a množstva). Ústavný súd konštatuje, že v exekučných konaniach, v ktorých boli vydané napadnuté uznesenia, nie je sporné, že zemný plyn je špecifickou hnutelnou vecou, ktorá podlieha exekúcii. Ide o druhovo určenú zastupiteľnú vec, pričom nakladanie so zemným plynom sa spravuje osobitnými pravidlami. Ústavný súd k tomuto uvádza, že § 121 Exekučného poriadku, vychádzajúc striktnie z jeho doslovného znenia, nezohľadňuje špecifiká zabezpečenia a nakladania s takou hnutelnou vecou, akou je zemný plyn. Exekučný poriadok v § 121 stanovuje, že iný než tam vymedzený spôsob úschovy možný nie je. Nemožno však pripustiť taký prístup k výkladu na vec sa vzťahujúcej právnej normy, ktorý by <i>de facto</i> zmaril možnosť zabezpečenia jedinej hnutelnej veci vo vlastníctve povinného, nachádzajúcej sa na území Slovenskej republiky, a to len kvôli špecifickosti exekvovanej veci bez ďalších relevantných dôvodov. Ako už ústavný súd uviedol skôr, všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona. Účelom exekučného konania je nútené (teda proti vôli povinného) uspokojenie pohľadávky oprávneného vyplývajúcej z exekučného titulu. V nadväznosti na uvedené účelom § 121 Exekučného poriadku je zabezpečiť hnutelné veci vo vlastníctve povinného podliehajúce exekúcii tak, aby v konečnom dôsledku mohol byť naplnený cieľ exekučného konania – t. j. uspokojenie nútene vymáhanej pohľadávky oprávneného. Pri vedení exekúcie na majetok povinného na strane jednej stojí záujem oprávneného na vymožení pohľadávky, na strane

	druhej ochrana práv povinného, do ktorých je možné zasahovať len v nevyhnutnej, zákonom vymedzenej miere. Pri interpretácii právnej normy je potom nutné zohľadniť záujmy oboch proti sebe stojacich účastníkov exekučného konania. Pri nepravideľnej úschove prechádza na uschovávateľa vlastnícke právo k zastupiteľnej veci, pričom uschovávateľ má recipročnú povinnosť vydať vec rovnakého druhu a množstva. Táto strata vlastníckeho práva je iba dočasná, pretože pri následnom vrátení veci (rovnakého množstva a druhu) zo strany uschovávateľa vlastnícke právo k vydanej veci nadobúda pôvodný vlastník, ktorého vec bola predmetom úschovy. V tomto smere zásah do práv povinného v exekučnom konaní pri realizácii nepravideľnej úschovy na účel dosiahnutia cieľa exekúcie (speňaženia hnuťného majetku povinného a následného uspokojenia vymáhaných pohľadávok z výťažku) nemá trvalý charakter, existenciou povinnosti uschovávateľa vydať uschovanú vec (čo sa týka množstva a druhu) je zabezpečené navrátenie do stavu, ktorý tu bol pred realizáciou nepravideľnej úschovy. Dočasná strata vlastníckeho práva je kompenzovaná vznikom práva na vrátenie veci (rovnakého druhu a množstva). Osobitne pri zastupiteľnej veci, akou je zemný plyn, je zaručené vrátenie veci rovnakej kvality vzhľadom na okolnosť, že do prepravnej siete môže vstupovať zemný plyn iba s určitými kvalitatívnymi vlastnosťami (fyzikálne, chemické). Riziko, že uschovaná vec by eventuálne nebola uschovávateľom spätne vydaná, je pri reálnej (pravideľnej) a nepravideľnej úschove porovnateľné a právo na náhradu škody voči uschovávateľovi je zachované v oboch prípadoch. Pokiaľ povinný argumentuje tým, že v exekučných konaniach napokon došlo k speňažovaniu zemného plynu aj bez toho, aby bol zabezpečený, k tomuto ústavný súd konštatuje, že súdny exekútor je povinný pri výkone svojej činnosti postupovať s odbornou starostlivosťou. Ide o jednu zo základných povinností súdneho exekútora vyplývajúcich mu priamo z Exekučného poriadku. Ako na to poukázal aj samotný okresný súd, sťažovateľ si pred zabezpečením zemného plynu dal vypracovať znalecký posudok na účel zistenia množstva zemného plynu, ktorý je potrebné zabezpečiť, tiež odborný posudok na účel zistenia, či je cena požadovaná spoločnosťou za úschovu zemného plynu adekvátne. Nemožno súdnemu exekútorovi vytýkať, že pristúpil k zabezpečeniu zemného plynu s poukazom na § 121 Exekučného poriadku, ak z okolností exekučných konaní vyplýva, že povinný právoplatne judikované pohľadávky oprávneného dobrovoľne splniť nechcel, snažil sa exekúciu zabrániť, resp. ju oddialiť dostupnými procesnými nástrojmi (námietky proti exekúcii, návrhy na odklad exekúcie, zastavenie exekúcie) a napokon uskutočnil aj kroky, ktoré viedli k zmene nadobúdania vlastníckeho práva k zemnému plynu. Zabezpečenie zemného plynu sťažovateľom ako súdnym exekútorom s poukazom na § 121 Exekučného poriadku tak nepochybne sledovalo cieľ zamedziť zmareniu jeho speňaženia v exekúcii, teda smerovalo k naplneniu účelu exekučného konania – uspokojeniu vymáhaných pohľadávok oprávneného. Súdny exekútor je orgánom vykonávajúcim verejnú moc, čo znamená, že je pri výkone svojej činnosti limitovaný v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy. Ústavný súd už v minulosti uviedol, že viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy neznamena výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona (III. ÚS 341/07). Jedinou vecou vo vlastníctve povinného nachádzajúcou sa na území Slovenskej republiky bol zemný plyn, pričom povinný sa zdráhal dobrovoľne splniť povinnosti vyplývajúce mu z exekučného titulu, aktívne sa snažil v priebehu exekučných konaní zamedziť, resp. oddialiť uspokojenie vymáhaných pohľadávok. Za daného stavu, majúci na zreteľ účel exekučného konania a účel § 121 Exekučného poriadku, právny záver okresného súdu, podľa ktorého zabezpečenie hnuťnej veci – zemného plynu v zmysle § 121 Exekučného poriadku v podobe nepravideľnej úschovy nie je prípustné, nemožno vyhodnotiť
--	---

	ako ústavne konformný. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že možnosti reálneho skladovania zemného plynu sú s ohľadom na špecifiká tejto komodity limitované a nemožno vylúčiť absenciu voľnej kapacity v zásobníkoch zemného plynu nielen na území Slovenskej republiky, ale aj v iných štátoch. V dôsledku ústavne nekonformného výkladu § 121 Exekučného poriadku došlo k zásahu do práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže okresný súd námietkam povinného proti ďalším trovám (čiastočne) vyhovel. Okresný súd námietkam povinného vyhovel vo vzťahu k obdobiam, za ktoré nepovažoval za preukázané reálne skladovanie zemného plynu s poukazom na neprípustnosť extenzívneho výkladu § 121 Exekučného poriadku, teda na neprípustnosť nepravideľnej úschovy. Za tohto stavu sa bližšie nezaoberal otázkou, či a v akej výške sú opodstatnené trovy exekúcie za obdobie nepravideľnej úschovy zemného plynu. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namietal porušenie jeho práv uznesením č. k. 57Er/3022/2017-2880 z 31. marca 2022, uznesením č. k. 57Er/3023/2017-2396 z 31. marca 2022 a uznesením č. k. 39Er/5484/2017-907 z 29. marca 2022 ako celkami. Predmetnými uzneseniami však okresný súd (okrem iného) námietky povinného voči ďalším trovám exekúcie čiastočne zamietol. Zamietavými výrokmi vyznievajúcimi v prospech sťažovateľa nemohlo byť nijako negatívne zasiahnuté do označených práv sťažovateľa. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia práv sťažovateľa zamietavými výrokmi uznesení č. k. 57Er/3022/2017-2880 z 31. marca 2022, č. k. 57Er/3023/2017-2396 z 31. marca 2022 a č. k. 39Er/5484/2017-907 z 29. marca 2022 nevyhovel. Ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením okresného súdu č. k. 57Er/3022/2017-2872 z 30. marca 2022, výrokom I a III uznesenia okresného súdu č. k. 57Er/3022/2017-2880 z 31. marca 2022, uznesením okresného súdu č. k. 57Er/3023/2017-2388 z 30. marca 2022, výrokom I a III uznesenia okresného súdu č. k. 57Er/3023/2017-2396 z 31. marca 2022, výrokom I a III uznesenia okresného súdu č. k. 39Er/5484/2017-907 z 29. marca 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	exekúcia-exekútor exekúcia-trovy exekúcie trovy konania-trovy exekúcie exekúcia-námietky

spisová značka	III. ÚS 216/2023
populárny názov	Dokazovanie v trestnom konaní
súdca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.08.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 3

	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	Zo zásady prezumpcie nevinny sa vo vzťahu k skutkovým otázkam odvíja procesné pravidlo <i>in dubio pro reo</i>, ktorému podľa platných zákonných predpisov zodpovedá dôvod oslobodenia spod obžaloby podľa § 285 písm. a) a c) Trestného poriadku. Ak existujú interpretačne rovnocenne stojace alternatívy, je potrebné v súlade s procesným pravidlom <i>in dubio pro reo</i> voliť tú pre obvineného najpriateľnejšiu. Ak teda možno v trestnom konaní na základe vykonaného dokazovania dospieť k niekoľkým približne rovnako pravdepodobným skutkovým verziam a všeobecný súd sa prikloní k verzii, ktorá je pre obvineného nepriaznivá, porušuje procesný princíp rozhodovania <i>in dubio pro reo</i>, a tým i zásadu prezumpcie nevinny.
skutkový stav a základné fakty	Rozsudkom okresného súdu z 20. júna 2019 bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov. Krajský súd na odvolania sťažovateľa i prokurátora rozsudkom z 27. augusta 2019 zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a pri nezmenenom výroku o vine uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody na 10 rokov. Na dovolanie sťažovateľa najvyšší súd rozsudkom z 21. mája 2020 zrušil oba odsudzujúce rozsudky a prikázal okresnému súdu znovu vo veci konať a rozhodnúť. Po vrátení veci okresný súd rozsudkom z 20. augusta 2020 znovu uznal sťažovateľa vinným a uložil mu trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Na odvolania sťažovateľa i prokurátora krajský súd rozsudkom z 1. decembra 2020 zrušil 2. rozsudok okresného súdu a pri nezmenenom opise skutkov uznal sťažovateľa vinným a uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia a ochranný dohľad na dobu 2 rokov. Proti napadnutému rozsudku podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením zo 16. februára 2022 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.
z odôvodnenia	Podstatou ústavnej sťažnosti v rozsahu, v akom bola prijatá na ďalšie konanie, je námietka prihladenia všeobecného súdnictva na nezákonné dôkazy, nevykonanie žiadneho nového dôkazu potom, čo bola vec v dôsledku 1. rozhodnutia o dovolaní vrátená všeobecným súdom na ďalšie konanie, absencia iných relevantných dôkazov a nesprávna interpretácia výpovede sťažovateľa z hlavného pojednávania vykonaného 23. mája 2019. Sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť s odsúdením na základe nepriamych dôkazov, keďže nie je vylúčené, že skutok mohla spáchať iná osoba. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie, podstata argumentácie tkvie v tom, že výpoveď sťažovateľa z 23. mája 2019 bola popierajúca pri absencii iných dôkazov smerujúcich k ustáleniu viny. Dovolací súd v podstate aproboval reflexiu nezákonných dôkazov svedčiacich o vine sťažovateľa vykonanú krajským súdom, hoci v napadnutom uznesení explicitne uviedol opak. Ústavný súd uvádza, že teória aj prax pripúšťa pre účely uznania viny dôkazy priame a nepriame. Priame dôkazy sú tie, ktoré priamo smerujú k hlavnej skutočnosti, respektíve k vine alebo nevine obvineného, zatiaľ čo nepriamymi dôkazmi sa dokazuje vedľajšia skutočnosť, z ktorej možno usudzovať na hlavnú skutočnosť, alebo slúžia na doplnenie priamych dôkazov. Inak povedané, nepriamy dôkaz potrebuje pre použiteľnosť vo vzťahu k vine obvineného ďalšiu,

tzv. sprostredkujúcu skutočnosť. Nepriame dôkazy nie sú vo vzťahu k priamym dôkazom *a priori* podradné. Možno nimi preukázať vinu rovnako ako priamymi dôkazmi, avšak pri dodržaní podmienky, že vzájomne prepojený, neprerušovaný, respektíve uzavretý reťazec týchto dôkazov inú alternatívu než vinu obvineného nepripúšťa. Pri splnení tejto podmienky môže súd výrok o vine oprieť len o nepriame dôkazy (pozri nálež Ústavného súdu ČR č. k. IV. ÚS 1098/15 z 22. marca 2016 a tam citovanú literatúru – Fenyk, J., Císařová, D., Grívna T. Trestní právo procesní, Praha : Wolters Kluwer, 2015, s. 342 – 345; Šámal, P., Musil, J., Kuchta, J. a kol. Trestní právo procesní, Praha : C. H. Beck, 2013, s. 360).

Z hľadiska ustálenia skutkového stavu neuniklo pozornosti ústavného súdu, že výpovede sťažovateľa vykonané bezprostredne po zadržaní, po vznesení obvinenia, výpoved' realizovaná pred sudkyňou pre prípravné konanie a výpovede zasahujúcich príslušníkov Policajného zboru, teda viaceré priame dôkazy, sú pre procedurálne vady, ktorými sú zaťažené, procesne nepoužiteľné, ako to napokon vyslovene vyplýva aj zo s. 21 napadnutého rozsudku. Jediný priamy dôkaz, teda dôkaz bezprostredne dokazujúci skutočnosť, o ktorú v žalovanom skutku ide (pestovanie 20 ks rastlín marihuany sťažovateľom), ktorý je súčasne procesne použiteľný, predstavuje výpoved' sťažovateľa učinенá na hlavnom pojednávaní konanom za prítomnosti jeho obhajcu 23. mája 2019. Na podporu ustálenia skutkového stavu na základe tohto dôkazu majú následne slúžiť viaceré nepriame dôkazy.

Ústavný súd si uvedomuje, že detailná reprodukcia a následná analýza dôkazných prostriedkov nie je v rozhodnutiach ústavného súdu štandardom. V niektorých veciach je však potrebné k takémuto postupu pristúpiť (pozri napr. III. ÚS 455/2020), napríklad z dôvodu zachovania plnej autenticity poznatkov vyplývajúcich z výpovede. Z napadnutého rozsudku totiž vyplýva, že práve tvrdená sebainkrimínujúca výpoved' sťažovateľa z 23. mája 2019, následne reprodukováaná v predmetnom rozsudku, predstavuje jediný priamy dôkaz, na ktorom stojí jeho odsúdenie.

Pokiaľ ide o výsluch sťažovateľa vykonávaný prokurátorom, protokolovaný na č. 1. 358 vyšetrovacieho spisu, sťažovateľ k avizovanému skutku vyhlásil, že je nevinný. Následne v podstatnom uviedol: „[T]o pole a tie rastliny na tom poli neboli moje, to priznanie som urobil na základe sľubu policajtov, ktorí ma vyšetrovali, a ktorí ma ubezpečovali, že keď sa priznám, bude to poľahčujúca okolnosť, tým skôr budem doma na slobode a tiež mi bolo sľúbené, že v prípade, ak dobrovoľne vydám sušinu, ktorú mám doma, tak že domov pôjdem v sprievode dvoch policajtov, a že domová prehliadka vykonaná nebude. Ja som na začiatku policajtom hneď uvádzal, že to pole nie je moje, ale policajti ma ubezpečili, že keď sa priznám, tak že skôr pôjdem domov a priznanie a spolupráca je poľahčujúca okolnosť. Preto som si ja celý príbeh vymyslel, aj tú legendu, že som si kúpil semená, že som ich zasadil na tom poli, že som sa tam o ne staral. V tom čase som ja nevedel, že aké následky pre mňa plynú, ak urobím takéto priznanie. Ja som už vtedy zvažoval zvoliť si advokáta, bol som o tom poučený, ale zároveň mi bolo povedané, že je to jasný prípad, že obhajca mi je zbytočný, že sa to iba zbytočne natiahne a zostanem dlhšie vo vyšetrovacej väzbe. Pre mňa bola priorita dostať sa z väzby, a preto som bol ústretový voči policajtom. O danom poli som vedel, chodil som tam na prechádzky so psom, bola mi to známa lokalita, kde som chodil zbierať liesky. Zbierali sme ich síce na jeseň, ale ja som tam chodil už aj v lete, chodil som si vyhliadnuť miesto, kde je tých liesok najviac. To miesto som objavil zhruba začiatkom augusta 2018. V tom čase som netušil, či je to pole, ale vedel som, že ide o rastliny konope. Všimol som si, že boli zasadené akoby v takých kvetináčoch, to ma zaujalo. V tom čase sa tam nachádzalo zhruba 25-27 rastlín a celkove som toto pole navštívil asi trikrát. Druhýkrát keď som tam bol, to bol začiatok septembra a zhruba 5 rastlín tam už nebolo. V daný deň, keď ma tam zastihli policajti, tak ma tam hnala iba zvedavosť pozrieť sa, či to pole tam ešte je alebo nie. Neskôr som aj tušil, komu tie rastliny patria, ale jeho meno neuvediem.“

	Na následné doplňujúce otázky obhajoby sťažovateľ odpovedal: „Čo sa týka bodu 2 obžaloby, ten príbeh vo výpovedi som si vymyslel, aj pred sudkyňou, ktorá ma brala do väzby, som si ten príbeh vymyslel. Ja keď som prišiel toho dňa, ako som bol zadržaný, na pole, ja som tam šiel z toho dôvodu, že ma zaujímalo, či tam tie rastliny ešte sú. Ja keď som tam šiel, tak ma to zaujalo, lebo spočiatku tam bolo asi 26 rastlín, ja som rastliny študoval, aj som pred 10 rokmi zhruba tie rastliny pestoval a viem, kedy sú dozreté a zaujalo ma to aj preto, že keď tam chýbalo tých 6 rastlín, tak vtedy tie rastliny ešte dozreté neboli, tak ma to zaujalo, že preto boli odtiaľ zobraté. Ja toho dňa, ako som bol zadržaný políciou, som si odtrhol asi z každej rastlinky po jednej vetvičke, ktoré som ale nechal na mieste, položil som ich na tie liesky, na také kríky, kde som ich zavesil.“ Na otázku obhajoby, čo chcel neskôr urobiť s týmito rastlinami, ktoré zavesil na vetvičky, sťažovateľ odvetil: „Chcel som vyskúšať, či je to konope siate alebo nie. Okrem toho, čo som ja spomínal, že som pestoval konope zhruba pred 10 rokmi, som ja konope už viac nepestoval. V ten deň, toho 27. 09. 2018, ako tam prišli policajti, som si uvedomil, že mám v aute sušinu, bol som v šoku, policajti sa ma opýtali, že či to pole je moje a ja som im odpovedal, že áno, to pole je moje. Pýtali sa ma tiež na nejaké mená, či niekoho poznám, či niekto o tom mieste vie a viac si už nepamätám. Ja som bol vtedy na tom poli v šoku, preto som uviedol to, čo som uviedol. V tom čase som bol príležitostným užívateľom marihuany. Ja som si ju väčšinou kúpil.“ V rámci výsluchu vykonávaného obhajobou (č. 1. 359 vyšetrovacieho spisu) sťažovateľ v podstatnom vypovedal: „Čo sa týka výsluchov po mojom zadržení, asi 3 hodiny ma nechali čakať, ale výsluch už vlastne začal v aute, keď ma policajti odvážali z toho poľa na políciu, ja som im v tom aute povedal, že pole nie je moje, oni mi povedali, že mi to nikto neuverí, že nemá zmysel to zapierať... Mne policajti povedali, že keď sa priznám aj k tomu poľu, budem stíhaný na slobode.“ Popritom majú o tom, že sťažovateľ sa dopustil aj druhého žalovaného skutku, svedčiť viaceré nepriame dôkazy. Krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ bol v minulosti dlhodobým konzumentom marihuany, túto rovnako tak v minulosti pestoval pre vlastnú potrebu a výrobu preparátov, v inkriminovanom čase sa zakázaná látka našla uňho v motorovom vozidle a pri prehliadke obydlia a osobných vecí. Nadväzne na uvedené krajský súd uviedol: „Je preto namieste prijať logický záver, že pokiaľ obžalovaný na hlavnom pojednávaní konanom dňa 23.5.2019 opísal svoje protiprávne konanie ako vymyslené, toto nezodpovedalo realite a ďalším súvisiacim dôkazom. Odvolací súd vyhodnotil takéto tvrdenia obžalovaného ako nelogické a v rozpore s výpovednou hodnotou zabezpečených dôkazov, v zmysle ktorých bolo možné jednoznačne, a to bez akýchkoľvek pochybností, prijať záver, že bol v dlhodobom kontakte so zakázanými látkami, tieto sám pestoval a v ďalšej fáze aj spracovával. Odôvodnenie priznania obžalovaného na základe usmernenia zo strany policajtov taktiež nedáva logický zmysel a je ťažko uveriteľné, resp. vylúčené, aby si nevinná osoba detailne vymyslela históriu, legendu o svojom protiprávnom konaní, a to len z dôvodu, aby sa v nasledujúcom trestnom stíhaní takéto priznanie považovalo za poľahčujúcu okolnosť. Skutočnosti, ktoré pri svojom zadržení uviedol príslušníkom polície, sám potvrdil na konanom hlavnom pojednávaní. Krajský súd pri hodnotení dôkazov taktiež v týchto súvislostiach vylúčil alternatívu, podľa ktorej si spáchanie stíhaného trestného činu mali bezdôvodne vymyslieť zakročujúci príslušníci polície. V odvolacom konaní nebol zistený ani jeden dôvod svedčiaci o snahe uvedených príslušníkov polície konfabulovať. Príslušníci polície bez uvedenia konkrétnych skutočností obžalovaným nemali k dispozícii vedomosti o protiprávnom konaní obžalovaného, ktoré súviseli s vedeným trestným stíhaním.“ Pokiaľ ide o uvádzaný priamy dôkaz, ambíciou ústavného súdu nie je všeobecným súdom brániť v preformulovaní výpovede v procese jej vteľovania do odôvodnenia rozhodnutia, no podmienkou tohto postupu je zákaz jej obsahovej deformácie. Informácia získaná z hodnoteného dôkazu nesmie byť akokoľvek skreslená (m. m. napr. nález Ústavného súdu ČR č. k. III. ÚS 3579/17
--	---

z 3. apríla 2018). Uvedený imperatív nebol v danej veci dodržaný, pretože ústavnému súdu z porovnania (i) protokolácie výpovede sťažovateľa citovanej v bodoch 25 až 27 tohto nálezu a (ii) jej zhodnotenia vykonaného v napadnutom rozsudku a ústavným súdom recipovaného do bodu 28 tohto nálezu vyplýva skreslenie jej obsahového odkazu. Nemožno sa stotožniť s tvrdením krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľ skutočnosti, ktoré pri svojom zadržení uviedol príslušníkom Policajného zboru, sám potvrdil na hlavnom pojednávaní. Sťažovateľ na hlavnom pojednávaní v prítomnosti obhajcu nepotvrdil to, čo uviedol v predsúdnom konaní, v dôsledku konštatovanej nezákonnej tzv. podkvalifikácie skutku bez prítomnosti obhajcu, v zmysle priameho usvedčenia svojej osoby (doznanie k skutku), ale uviedol to práve len v opačnom zmysle a s nevyhnutnými dodatkami, že skutočnosti ním uvádzané sú fabulované a v prípravnom konaní boli vyriešené v dôsledku pre sťažovateľa priaznivého sľubu z prostredia Policajného zboru. O tom nespochybniteľne svedčia viaceré časti už reprodukovanej výpovede sťažovateľa, napríklad vyhlásenie o nevine, popretie vlastníctva poľa, na ktorom sa nachádzali rastliny marihuany, konštatovanie vymyslenia príbehu povedaného príslušníkom Policajného zboru, popretie posadenia rastlín marihuany, ich pestovania a starania sa o ne, uvedenie okolností, za ktorých sťažovateľ navštevoval predmetné pole, popis správania príslušníkov Policajného zboru a podobne. Tento záver napokon v inej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku (citovanej v bode 28 tohto nálezu) nespochybnil ani krajský súd, keď podotkol, že sťažovateľ opísal svoje protiprávne konanie ako vymyslené.

V súvislosti s krajským súdom poukazovanými nepriamymi dôkazmi považuje ústavný súd za nevyhnutné nastoliť otázku, či pri objasnení veci v rámci trestného konania (a najmä pri hodnotení dôkazov) nedošlo k porušeniu zásady prezumpcie neviny normatívne objektivizovanej predovšetkým v čl. 6 ods. 2 dohovoru, čl. 50 ods. 2 ústavy a na zákonnej úrovni v § 2 ods. 4 Trestného poriadku. Zo zásady prezumpcie neviny sa vo vzťahu k skutkovým otázkam odvíja procesné pravidlo *in dubio pro reo* (m. m. napr. I. ÚS 23/2019), ktorému podľa platných zákonných predpisov zodpovedá dôvod oslobodenia spod obžaloby podľa § 285 písm. a) a c) Trestného poriadku. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že ak existujú interpretačne rovnocenne stojace alternatívy, je potrebné v súlade s procesným pravidlom *in dubio pro reo* voľiť tú pre obvineného najpriateľnejšiu (m. m. napr. III. ÚS 455/2020). Ak teda možno v trestnom konaní na základe vykonaného dokazovania dospieť k niekoľkým približne rovnako pravdepodobným skutkovým verziam a všeobecný súd sa prikloní k verzii, ktorá je pre obvineného nepriaznivá, porušuje procesný princíp rozhodovania *in dubio pro reo*, a tým i zásadu prezumpcie neviny (m. m. napr. nálezy Ústavného súdu ČR č. k. III. ÚS 2042/08 z 26. novembra 2009 alebo č. k. III. ÚS 3579/17 z 3. apríla 2018).

Krajským súdom uvádzané nepriame dôkazy, teda tie, ktoré priamo nedokazujú pestovanie marihuany sťažovateľom na inkriminovanom poli, možno predovšetkým v závislosti od časového kritéria rozdeliť do dvoch skupín. Týkajú sa sťažovateľovho minulého života (konzumovanie, pestovanie drogy a výroba prípravkov z nej) alebo aktuálnej situácie (najmä nájdenie drogy v sťažovateľových veciach a informácie dávajúce sťažovateľa do súvislosti s poľom). Žiadna z týchto informácií však nepreukazuje, že pestovateľom marihuany na dotknutom poli nemohla byť iná osoba ako sťažovateľ. Sťažovateľ sa na hlavnom pojednávaní zmienil, že o poli vedel, mal vedomosť o tom, že na ňom rastú rastliny marihuany, pole viackrát navštívil, vedel, kedy marihuana dozrieva a z každej rastliny odtrhol po vetvičke, keďže chcel zistiť, či ide o konope siate a podobne. Hoci sa sťažovateľova verzia môže subjektívne javiť ako nepravdepodobná, krajskému súdu sa ju hodnoverným spôsobom nepodarilo vyvrátiť. Inak povedané, v tomto prípade nejde o reťazec nepriamych dôkazov, ktorých súhrn by viedol k jedinému záveru, teda k preukázaniu viny sťažovateľa (k tomu pozri aj nález Ústavného súdu ČR č. k. III. ÚS 3579/17 z 3. apríla 2018).

Ústavný súd v posudzovanej veci teda dospel k záveru, že skutkový stav týkajúci

	sa žalovaného skutku nebol objasnený v súlade s procesným pravidlom <i>in dubio pro reo</i>. Takéto nedostatočné posúdenie skutkového stavu ohľadom skutku, ktorý sa dáva sťažovateľovi za vinu, zakladá porušenie zásady prezumpcie neviny, ktorá je na ústavnej a medzinárodnoprávnej úrovni normatívne objektivizovaná v čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru. Napadnutým rozsudkom došlo tiež k zásahu do základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože v posudzovanej veci existuje extrémny nesúlad právnych záverov (právneho posúdenia žalovaného skutku) s vykonanými skutkovými zisteniami (pozri m. m. napr. I. ÚS 413/2018, IV. ÚS 599/2021 a nález Ústavného súdu ČR č. k. III. ÚS 3579/17 z 3. apríla 2018). K posúdeniu ostatných častí sťažnostných dôvodových línií, ktoré sa upínajú na nespokojnosť sťažovateľa s napadnutým rozsudkom, pristúpil ústavný súd vzhľadom na zrušenie tohto <i>odvolacom konaní nebol zistený ani jeden dôvod svedčiaci o snahe uvedených príslušníkov polície konfabulovať</i>“. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd tieto výpovede nepojal do tzv. prekvalifikovania konania sťažovateľa na prísnejší trestný čin boli úkony trestného konania spočívajúce v jeho priznaní sa k spáchaniu stíhaného trestného činu nulitné a v zmysle obsahu týchto úkonov nebolo možné rozhodovať o vine. Pokiaľ ide o sťažnostné námietky porušenia čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 3 dohovoru, ústavný súd uvádza, že právo na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie. Právo na obhajobu je nevyhnutným prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd a zaručuje sa ako základné právo osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám uznávaným pri ochrane základných práv a slobôd (m. m. napr. II. ÚS 34/99). Možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany (m. m. napr. I. ÚS 310/2017). Je jedným z kľúčových práv, ktoré sa uplatňuje v trestnom konaní, čo zvyrazňuje aj skutočnosť, že zároveň ide o právo, ktoré chráni výslovne aj ústava a tiež dohovor (m. m. napr. IV. ÚS 98/2014). Sťažovateľ formuluje požiadavku porušenia čl. 47 ods. 2, čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 dohovoru predominantne v súvislosti s postupom orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní a vo väzbe na svoje procesne nepoužiteľné výpovede učinené v prípravnom konaní bez prítomnosti obhajcu v dôsledku tzv. podkvalifikovania skutku. Dané výpovede však, ako už ústavný súd uviedol, krajský súd napokon do hodnotenia produkovanej dôkaznej matérie nepojal. Krajský súd vychádzal prioritne zo zákonným spôsobom získanej výpovede sťažovateľa na hlavnom pojednávaní, z ktorej v procese hodnotenia dôkazov pri zohľadnení existujúcich nepriamych dôkazov vyvodil závery, ktoré ústavný súd vyhodnotil ako ústavne neutržateľné. Porušenie predmetných základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru sťažovateľ upína aj na námietku porušenia základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ktorá bola ústavným súdom postupom podľa 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti. Neuniklo napokon pozornosti ústavného súdu, že sťažovateľ podstatnú časť uvedenej argumentácie predostrel najvyššiemu súdu v rámci zodpovedajúcich dovolacích dôvodov a najvyšší súd sa s ňou ako súd v tomto duchu vysporiadal. Sťažnostnú námietku, v ktorej sa sťažovateľ uchádza o zrušenie napadnutého uznesenia, posúdil ústavný súd tiež výlučne v rozsahu, v akom prijal predmetnú časť ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Z judikatúry ústavného súdu v tejto súvislosti stabilne vyplýva, že najvyšší súd nie je na dovolanie oprávnený preskúmať skutkové zistenia súdov nižšieho stupňa. To je v súlade s textom a zmyslom obsahovej koncepcie dovolania tak, ako je toho času zavedená v Trestnom poriadku (m. m. napr. II. ÚS 242/2021, III. ÚS 83/2023, III. ÚS
--	--

	241/2023). Ústavná sťažnosť v časti namietajúcej napadnuté uznesenie cieľi predovšetkým k sfére hodnotenia dôkazov. Hoci ústavný súd v napadnutom uznesení v tomto smere identifikoval isté deficity, nejde o pochybenia, ktoré by sa týkali hodnotiacich procesov smerujúcich k ustáľovaniu skutkového stavu v inom rámci, než aký vyplynul z napadnutého rozsudku. Dovolací súd v napadnutom uznesení v konečnom dôsledku a napokon v súlade s koncepciou filozofiou svojho prieskumného poslania vymedzeného mantinelmi procesnej úpravy obsiahnutej v Trestnom poriadku nedospel zo skutkového hľadiska k iným záverom, ako uviedol krajský súd v napadnutom rozsudku. Z uvedeného dôvodu ústavný súd predmetnej časti ústavnej sťažnosti nepriznal procesný úspech a vo vzťahu k napadnutému uzneseniu nepovažoval kasačnú intervenciu za potrebnú. Ústavný súd napokon dodáva, že po podaní ústavnej sťažnosti bola sťažovateľovi rozhodnutím prezidentky Slovenskej republiky č. k. 15/2023-PR zo 16. júna 2023 udelená vo vzťahu k trestnému činu, za ktorý bol napadnutým rozsudkom právoplatne odsúdený, milosť pod podmienkou, že po dobu dvoch rokov od udelenia milosti sa nedopustí úmyselného trestného činu. Ak teda krajský súd v konaní po vrátení veci a opätovnom prejednaní odvolania nezistí dôvod na oslobodenie a vysloví sťažovateľovu vinu, neuloží mu taký trest, ktorý by z hľadiska druhu trestu, jeho výmery a z hľadiska nadobudnutia právoplatnosti nového rozhodnutia vo vzťahu k uplynutiu doby podmienenečného omilostenia predstavoval v porovnaní s rozhodnutím o milosti zmenu v neprospech sťažovateľa. Ústavný súd nálezom rozhodol, že rozsudkom krajského súdu z 1. decembra 2020 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1, základné právo sťažovateľa na prezumpciu nevinu zaručené čl. 50 ods. 2 ústavy, právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 a právo sťažovateľa na prezumpciu nevinu zaručené čl. 6 ods. 2 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dokazovanie-dokazovanie v trestnom konaní dokazovanie-hodnotenie dôkazov

spisová značka	III. ÚS 252/2023
populárny názov	Prípustnosť dovolania
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.08.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 127 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3
analytická právna veta	Ústavný súd už vo viacerých meritórnych rozhodnutiach zaoberajúcich sa prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP judikoval očakávanie, že sa najvyšší súd pokúsi autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, hoci nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Niet rozumného dôvodu neklásť rovnaké nároky aj na posudzovanie dovolaní založených na § 420 písm. f) CSP. Formulované očakávanie však najvyšší súd v aktuálnej veci nesplnil, keď si z dôvodov, ktoré síce v dovolaní systematicky neboli dokonale

	usporiadané, obsahovo však boli artikulované jednoznačne a zrozumiteľne, vybral, ktorý parciálny dôvod podradí pod sťažovateľom označený dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a ktorý pod § 421 ods. 1 CSP.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa žalobou doručou rozhodcovskému súdu domáhal proti žalovanému zaplata 340 000 eur za prestup hráča podľa zmluvy zo 7. januára 2004, na základe ktorej bol hráč preregistrovaný príslušnými orgánmi Slovenského futbalového zväzu od sťažovateľa k žalovanému. Rozhodcovský súd uznesením z 15. júna 2015 konanie zastavil a vyslovil, že nie je oprávnený vec rozhodovať, pretože v zmluve absentovala rozhodcovská doložka a žalovaný ju nepodpísal ani na výzvu rozhodcovského súdu. O žalobe sťažovateľa na zrušenie rozhodcovského rozhodnutia podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZRK“) okresný súd rozhodol tak, že uznesením zo 14. októbra 2019 konanie pre nedostatok svojej právomoci zastavil. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol.
z odôvodnenia	<u>K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:</u> Sťažovateľ kritizuje odmietnutie jeho dovolania ako neprípustného. Jeho argumentácia proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho sa preto nezakladá na formulácii názoru, či všeobecné súdy majú alebo nemajú právomoc rozhodovať o žalobe na zrušenie iného rozhodcovského rozhodnutia, než je rozhodcovský rozsudok. Preto je protiargumentácia zúčastnenej osoby nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 547/2013-23 z 19. februára 2014, ktorého objektom nebolo rozhodnutie dovolacieho súdu, ale rozhodnutie samotného rozhodcovského súdu, pre rozhodnutie o časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu irelevantná. Ani ďalšiu argumentáciu zúčastnenej osoby, podľa ktorej sťažovateľovi nič nebránilo obrátiť sa na všeobecný súd po zastavení rozhodcovského konania so žalobou o plnenie, nemožno vyhodnotiť v neprospech sťažovateľa, keďže dovolaním kritizoval záver okresného súdu a krajského súdu o nedostatku ich právomoci na rozhodnutie o žalobe podanej podľa § 40 ods. 1 ZKR, nie záver rozhodcovského súdu o zastavení rozhodcovského konania. Dôvodnosť napokon nemožno priznať ani presvedčeniu zúčastnenej osoby o podnete na podanie dovolania generálneho prokurátora podľa § 458 ods. 1 CSP ako o účinnom prostriedku nápravy (II. ÚS 172/2017 a tam uvedená prejudikatúra). Predmetný opravný prostriedok je totiž v dispozícii subjektu odlišného od sťažovateľa a podnet nezakladá nárok podnecovateľa na to, aby generálny prokurátor dovolanie podal. Berúc do úvahy prílohy ústavnej sťažnosti i vyjadrenie najvyššieho súdu k prijatej ústavnej sťažnosti, považuje ústavný súd najprv za podstatné vysporiadať sa s obsahom dovolania sťažovateľa. To je síce primárna úloha najvyššieho súdu, ale rekapitulácia obsahu sťažovateľovho dovolania v naratívnej časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (bod 22 napadnutého uznesenia), jeho následná reinterpretácia v nosných dôvodoch napadnutého uznesenia (bod 52 napadnutého uznesenia), ako aj vyjadrenie najvyššieho súdu, ktoré zrozumiteľne naznačuje, že kardinálnu otázku právomoci všeobecných súdov konat' o žalobe na zrušenie rozhodcovského uznesenia (nie rozsudku) sťažovateľ v jeho dovolaní podradil pod dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP, otvárajú otázky relevantné aj pre prieskum realizovaný ústavným súdom. Platí to obzvlášť s ohľadom na už konštatovaný rešpekt ústavného súdu k autonómnej priestoru, ktorým najvyšší súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania disponuje. Ústavný súd totiž nespochybňuje právny záver najvyššieho súdu o neprípustnosti sťažovateľovho dovolania založeného na § 421 ods. 1 CSP. Vylučujúca právna norma v § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. a) CSP je dostatočne jednoznačná a zrozumiteľná a najvyšší súd ju na sťažovateľovo dovolanie

	uplatnil ústavne plne udržateľným spôsobom. Z obsahu sťažovateľovho dovolania ústavný súd zistil, že v jeho úvode sú ako dôvody prípustnosti uvedené § 420 písm. f) CSP, ako aj § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Následne už argumentačnú materiú sťažovateľ vo svojom dovolaní systematicky nediferencoval z pohľadu toho, či napĺňa § 420 písm. f) CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Z dovolania však dostatočne zrozumiteľne vyplýva, že sťažovateľ videl v zastavení konania o jeho žalobe odopretie spravodlivosti (strany 3 a 4 dovolania), keďže okresný súd „<i>nesprávne vyhodnotil oprávnenosť dovolateľa domáhať sa zrušenie rozhodnutia rozhodcovského súdu a právomoc súdu prvej inštancie na rozhodnutie o návrhu na zrušenie tohto rozhodnutia</i>“, a tak „<i>nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď uznesením znemožnil vykonávať žalobcovi jeho procesné práva v konaní</i>“ po zrušení prvého rozsudku z 28. marca 2017 krajským súdom (strana 4 a 5 dovolania). Až následne sťažovateľ v dovolaní rekapituluje procesné požiadavky na dokazovanie, ktoré okresnému súdu adresoval v zrušujúcom rozhodnutí krajský súd a ktoré okresný súd z dôvodu zastavenia konania nesplnil. Ústavný súd už vo viacerých meritórnych rozhodnutiach zaoberajúcich sa prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP judikoval očakávanie, že sa najvyšší súd pokúsi autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, hoci nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany (I. ÚS 336/2019, III. ÚS 580/2021). Niet rozumného dôvodu neklásť rovnaké nároky aj na posudzovanie dovolaní založených na § 420 písm. f) CSP. Formulované očakávanie však najvyšší súd v aktuálnej veci nesplnil, keď si z dôvodov, ktoré síce v dovolaní systematicky neboli dokonale usporiadané, obsahovo však boli artikulované jednoznačne a zrozumiteľne, vybral, ktorý parciálny dôvod podradí pod sťažovateľom označený dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a ktorý pod § 421 ods. 1 CSP. Tak sa zrodila konštrukcia, podľa ktorej nesúhlas so zastavením konania sťažovateľ subsumoval pod § 421 ods. 1 CSP, a také dovolanie <i>ex lege</i> prípustné nie je, kým § 420 písm. f) CSP identifikoval len s kritikou nerešpektovania požiadaviek krajského súdu adresovaných okresnému súdu ohľadne dokazovania vo veci samej. To umožnilo najvyššiemu súdu odmietnuť ako neprípustné aj dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, keďže v dôsledku zastavenia konania (vylúčeného spod prieskumu podľa § 421 ods. 1 CSP) sa súdy v základnom konaní k dokazovaniu dopracovať ani nemohli. Popísanému konceptu nechýba vnútorná logika, predstavuje však reflexiu ústavne neakceptovateľného úniku najvyššieho súdu spod povinnosti poskytovať účinnú ochranu základnému právu sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho právu na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd v rámci poskytovania súdnej ochrany sťažovateľovým základným právam nemôže tolerovať hodnotenie obsahu jeho dovolania najvyšším súdom a následne ani rozhodnutie najvyššieho súdu o tomto dovolaní. Dovolanie jednoznačne kritizuje nesprávne uplatnenie procesných pravidiel o právomoci všeobecných súdov a nadväzne na to aj o zastavení konania o sťažovateľovej žalobe na zrušenie rozhodcovského uznesenia. Ústavný súd súhlasí s právnym názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže účelom tohto právneho názoru je zdôrazniť nezameniteľnosť oboch typov dovolania, ako aj ich odlišné účelové určenie (nápravy zmätočnosti <i>versus</i> tvorba a zjednocovanie judikatúry). Koncepcia dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, a to aj prostredníctvom výluky plynúcej z § 421 ods. 2 CSP, však dokazuje, že prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP nemôže byť založená na nesprávnom právnom posúdení veci tvoriacej hlavný predmet (meritum) konania na všeobecných súdoch. Okolnosti sťažovateľovej veci dokumentujú, že svoj právny názor najvyšší súd doviedol do ústavne neakceptovateľných dôsledkov. Všetky dôvody zmätočnosti podľa § 420 CSP totiž predstavujú z hľadiska ich metodologickej podstaty výsledok nesprávneho právneho posúdenia. Nejde však o nesprávne právne posúdenie veci tvoriacej predmet konania, ale
--	---

	o nesprávne právne posúdenie čiastkovej procesnej otázky, a to či už v oblasti právomoci súdov [§ 420 písm. a) CSP], danosti procesnej spôsobilosti [§ 420 písm. b) CSP], prekážky rozhodnutej veci [§ 420 písm. d) CSP] atď. Ide pritom o parciálne procesné otázky zákonodarcom významovo povýšené na úroveň odôvodňujúcu v prípade pochybenia prielom do stavu právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím, ktorým sa konanie vo veci samej skončilo (či už vecne alebo procesne). Význam týchto vád je daný práve koncepciou základných práv a slobôd sporových strán. Niet pochyb, že zastavenie civilného sporového konania, teda jeho procesné ukončenie bez vecného vyriešenia sporu nastoleného žalobou, predstavuje priamy zásah do sféry základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie, ktorých neoddeliteľnou súčasťou je subjektívne procesné právo žalobcu, aby o jeho žalobe súd meritórne rozhodol. Z tohto dôvodu nemožno podľa názoru ústavného súdu spod prípustnosti dovolania založeného na § 420 písm. f) CSP vylúčiť dovolanie podané proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorého dôsledkom je právoplatné zastavenie konania, pokiaľ dovolateľ dôvodí, že na zastavenie konania neboli splnené zákonné podmienky. Aj rozhodovacia prax najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho v období účinnosti OSP stabilne rešpektovala východisko, podľa ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania, resp. rozhodnutie odvolacieho súdu potvrdzujúce zastavenie konania súdom prvého stupňa, je testovateľné v konaní o dovolaní, ktorého prípustnosť bola založená na § 237 písm. f) OSP (napr. 4Cdo/70/93, 3Cdo/61/95, 3Cdo/366/2013). Pendantom § 237 písm. f) OSP je v účinnom právnom prostredí § 420 písm. f) CSP, preto niet dôvodu zaujať odlišný postoj k realizačnému záberu § 420 písm. f) CSP, a to aj v tom zmysle, že rozhodnutie o zastavení konania predstavuje integrálnu súčasť procesného postupu odvolacieho súdu, ktorý podľa doslovného znenia predmetného ustanovenia CSP podlieha dovolaciemu prieskumu. Ústavný súd tak vyhodnotil ako dôvodnú sťažnostnú námietku, podľa ktorej napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nedalo žiadnu odpoveď na otázku, prečo napriek argumentom sťažovateľa uvedeným v dovolaní obstoí zastavenie konania o zrušení rozhodcovského rozhodnutia pre nedostatok právomoci súdu. Najvyšší súd napadnutým uznesením materiálne odoprel vyriešiť otázku nastolenú sťažovateľom v jeho dovolaní a tvoriacu predmet dovolacieho konania a nesprávnym uplatnením zákonnej úpravy prípustnosti dovolania odňal sťažovateľovi jeho subjektívne procesné právo na rozhodnutie o merite ním podaného mimoriadneho opravného prostriedku. Keďže predmetné subjektívne procesné právo je súčasťou jadra sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k ich porušeniu . Zároveň takto došlo aj k porušeniu sťažovateľovho práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 13 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu), keďže uplatňovanie uvedeného práva musí nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie (<i>arguable claim</i>) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. marca 1983), čo v sťažovateľovom prípade bolo splnené a zvýraznené tým, že najvyšší súd odoprel realizáciu práva na spravodlivé súdne konanie v jeho podstate. <u>K napadnutému uzneseniu krajského súdu:</u> Sťažnostná kritika uznesenia krajského súdu v sebe zahŕňa ústavnú neudržateľnosť záveru o nedostatku právomoci všeobecných súdov rozhodovať o žalobe podanej podľa § 40 ods. 1 ZRK na zrušení rozhodcovského rozhodnutia odlišného od rozhodcovského rozsudku. Ústavný súd konštatuje, že takto formulovaná námietka bude tvoriť predmet rozhodovania najvyššieho súdu o dovolaní, ktoré sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podľa § 420 písm. f) CSP. Akýkoľvek právny záver, ktorý by o predmetnej otázke ústavný súd v tomto náleze vyslovil, by preto predstavoval prejudikciu
--	--

	a vzhľadom na procesný stav po nadobudnutí právoplatnosti nález aj nedovolený zásah do rozhodovacej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Vo formálnom vyjadrení to znamená, že právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu vedie ústavný súd k záveru, že prostriedok nápravy práv sťažovateľa priznaný mu zákonom ešte nemožno považovať za vyčerpaný, keďže najvyšší súd o ňom po vrátení veci ešte len bude rozhodovať. Preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu z 29. novembra 2021 boli porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, jeho právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru a jeho právo na účinný prostriedok nápravy zaručené čl. 13 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikáciu ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	dovolanie-prípustnosť dovolacie dôvody-zmätočnosť

spisová značka	III. ÚS 287/2023
populárny názov	Dovolanie - rozsudok pre zmeškanie
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.08.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 127 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3
analytická právna veta	Návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie sú odlišné procesné inštitúty. Pri odvolaní strana namieta nesplnenie niektorej procesnej podmienky na jeho vydanie, kým pri návrhu na zrušenie boli splnené všetky podmienky na jeho vydanie, no strana žiada o odpustenie tej okolnosti, ktorá bola príčinou jeho vydania. Súbežné uplatnenie týchto inštitútov je z ich povahy vylúčené, pretože buď strana tvrdí, že lehotu na vyjadrenie zmeškala z ospravedlniteľného dôvodu, alebo, že neboli splnené procesné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie. Nesprávny záver najvyššieho súdu znamená, že aj keď podľa strany sporu boli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, tak pre v konečnom dôsledku zbytočný, len formálny prístup k dovolaciemu prieskumu musí podať odvolanie, ktoré odvolací súd odmietne ako neprípustné. Zároveň sa strana sporu podaním neprípustného odvolania proti rozsudku pre zmeškanie, na ktorého vydanie boli splnené podmienky, pripraví o možnosť podať návrh na jeho zrušenie pre zmeškanie lehoty, do ktorej uplynutie je takýto návrh prípustný.
skutkový stav a základné fakty	Žalobca sa žalobou proti sťažovateľke domáhal zaplatenia pohľadávky. Sťažovateľka sa k žalobe doručenej do elektronickej schránky fikciou v súdom určenej lehote nevyjadрила, a preto okresný súd v decembri 2020 rozhodol podľa § 273 CSP rozsudkom pre zmeškanie sťažovateľky. Okresný súd uznesením návrh sťažovateľky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol. Sťažovateľka sa proti uzneseniu okresného súdu odvolala. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Sťažovateľka proti uzneseniu krajského súdu podala dovolanie. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol

	ako procesne neprípustné, pretože nesmeruje ani proti rozhodnutiu vo veci samej, ani proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Sťažovateľka dovolaním napadla rozhodnutie, ktoré nemôže byť predmetom dovolacieho prieskumu podľa § 420 písm. f) CSP.
z odôvodnenia	Podľa najvyššieho súdu uznesenie krajského súdu o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nie je ani rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Predmetom ústavného posúdenia je to, či najvyšší súd ústavne súladným spôsobom odmietol prípustnosť dovolania sťažovateľky. Niet žiadnych pochybností o tom, že uznesenie krajského súdu o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nie je rozhodnutím vo veci samej, keďže krajský súd nerozhodol o odvolaní proti žalobou uplatnenému nároku. Konečnými rozhodnutiami podľa § 420 CSP sú tie rozhodnutia odvolacieho súdu, v dôsledku ktorých sa skončí samotné konanie o veci vymedzenej žalobou bez vecného prejednania. Konečnými rozhodnutiami sú aj rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaniach proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktorými sa konanie končí. Pojem rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, nemožno interpretovať zužujúco a formalisticky tak, že ním je len rozhodnutie, ktorým sa končí konanie vo veci samej, ale tak, že sa ním končí konanie o určitej otázke. Takýto výklad je v súlade s tým, že hoci súd pre zmeškanie rozhoduje rozsudkom, je to skrátené rozhodnutie, ktorého zrušenia sa možno okrem štandardného opravného prostriedku domáhať aj návrhom na jeho zrušenie. Proti rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie je podľa § 357 písm. h) CSP prípustné odvolanie, o ktorom s konečnou platnosťou rozhodne krajský súd. Rozhodnutie krajského súdu o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie je v otázke zrušenia rozsudku rozhodnutím konečným, a preto ho treba považovať za konečné rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov väd zmätočnosti. To platí o to viac, že v opačnom prípade by rozsudky pre zmeškanie, resp. návrhy na ich zrušenie zasahujúce do práv strán sporu intenzívnejšie, keď je v ich neprospech rozhodnuté bez toho, aby sa mohli v konaní účinne brániť, zostali bez akejkoľvek súdnej kontroly zo strany najvyššieho súdu. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiam o odvolaniach proti uzneseniam podľa § 357 CSP z dôvodov väd zmätočnosti možno vyvodit' aj z toho, že ak by ich chcel zákon vylúčiť z dovolacieho prieskumu aj z dôvodov väd zmätočnosti, urobil by to rovnako explicitne ako pri dovolacom dôvode nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 2 CSP. Nesprávne je konštatovanie najvyššieho súdu, že konečným rozhodnutím je až rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní proti rozsudku pre zmeškanie z dôvodu, že neboli splnené podmienky na jeho vydanie. Návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie sú odlišné procesné inštitúty. Pri odvolaní strana namieta nesplnenie niektorej procesnej podmienky na jeho vydanie, kým pri návrhu na zrušenie boli splnené všetky podmienky na jeho vydanie, no strana žiada o odpustenie tej okolnosti, ktorá bola príčinou jeho vydania. Vo veci sťažovateľky bolo vylúčené, aby proti rozsudku pre zmeškanie podala odvolanie, pretože zákonné podmienky na jeho vydanie splnené boli. Súbežné uplatnenie týchto inštitútov je z ich povahy vylúčené, pretože buď strana tvrdí, že lehotu na vyjadrenie zmeškala z ospravedlniteľného dôvodu, alebo, že neboli splnené procesné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie. Tento nesprávny záver najvyššieho súdu znamená, že aj keď podľa strany sporu boli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, tak pre v konečnom dôsledku zbytočný, len formálny prístup k dovolaciemu prieskumu musí podať odvolanie, ktoré odvolací súd odmietne ako neprípustné. Zároveň sa strana sporu podaním neprípustného odvolania proti rozsudku pre zmeškanie, na ktorého vydanie boli splnené podmienky, pripraví o možnosť podať návrh na jeho zrušenie pre zmeškanie lehoty, do ktorej uplynutia je takýto návrh prípustný. Záver najvyššieho súdu, že rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní proti

	uznesení o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku nie je prípustným predmetom dovolacieho prieskumu podľa § 420 písm. f) CSP, je výsledkom reštriktívnej interpretácie návetia § 420 CSP. Najvyšší súd určil limit súdnej ochrany, ktorý zákon nestanovuje, a zabránil sťažovateľke v prístupe k dovolacej inštancii, čím obmedzil jej právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Najvyšší súd procesne nesúladne odmietol dovolanie sťažovateľky ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, hoci uznesenie krajského súdu o potvrdení uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie je v otázke zrušenia rozsudku rozhodnutím konečným, čo viedlo k porušeniu jej práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto bolo vyslovené porušenie týchto práv sťažovateľky namietaným uznesením najvyššieho súdu v spojení s opravným uznesením, ktoré boli následne podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušené s tým, že vec sa vracia najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Sťažnostná argumentácia proti uzneseniu krajského súdu smeruje k nedostatku odôvodnenia záveru, že sťažovateľkou tvrdené dôvody zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe nie sú ospravedlniteľné. Tieto závery okresného súdu a krajského súdu považuje za arbitrárne, v rozpore s preukázanými skutočnosťami a formalistické, keď súdy nezohľadnili účel kontumačného rozsudku, ktorým je sankcia za vedomú pasivitu v spore. Tieto sťažnostné námietky sú zákonom predpokladaným dovolacím dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Z dôvodu zrušujúceho výroku tohto nálezu najvyšší súd posúdi dôvodnosť sťažovateľkou vymedzeného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Keďže o dovolaní sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu bude najvyšší súd ešte len rozhodovať, tak dovolanie ako prostriedok nápravy označených práv sťažovateľky podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde nemožno považovať za vyčerpaný (III. ÚS 546/2022), a preto bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti uzneseniu a opravnému uzneseniu krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením a opravným uznesením najvyššieho súdu z 28. júla 2022 a 21. decembra 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	rozsudok-zrušenie dovolacie dôvody-zmätočnosť občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok rozsudok-pre zmeškanie dovolanie-prípustnosť

spisová značka	III. ÚS 315/2023
populárny názov	Dovolacie dôvody
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	07.09.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 127 Ústava Slovenskej republiky čl. 127 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3

analytická právna veta	Najvyšší súd zrozumiteľnú a vecnú dovoláciu argumentáciu sťažovateľky pri jasnom pomenovaní právneho záveru krajského súdu v rozpore s obsahom dovolania označil za nedostatočne sformulovanú, čím nesprávne aplikoval § 421 CSP. Najvyšší súd prípustnosť dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia vyhodnotil ústavne nekonformne, čo viedlo k nezodpovedaniu sťažovateľkou nastolenej právnej otázky, na ktorú na základe nesporného skutkového stavu formuloval jasné, no otázne, či správne právne závery krajský súd. Rovnako najvyšší súd ústavne nekonformne vyhodnotil prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP, pretože sťažovateľka na vecnú, relevantnú, v konaniach predostretú právnu argumentáciu nedostala žiadne odpovede. Preto najvyšší súd procesne nesúladne odmietol dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. c) a f) CSP, čo viedlo k porušeniu jej práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
skutkový stav a základné fakty	V správnom súdnom konaní bolo rozsudkom krajského súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 7. júna 2016, zrušené uznesenie miestneho zastupiteľstva z marca 2014, ktorým bola sťažovateľka zvolená za miestneho kontrolóra mestskej časti od marca 2014 do marca 2020 a ktorým bol starosta poverený uzavrieť s ňou pracovnú zmluvu, ktorá bola uzavretá po jej zvolení do funkcie v marci 2014. Mestská časť na to sťažovateľke 8. júna 2016 oznámila, že dňom právoplatnosti rozhodnutia krajského súdu došlo k skončeniu jej pracovného pomeru zánikom jej funkcie. Sťažovateľka s tým nesúhlasila a žalobou žiadala určiť, že toto okamžité skončenie pracovného pomeru žalovanou mestskou časťou je neplatné a jej pracovný pomer trvá. Okresný súd rozsudkom zamietol žalobu sťažovateľky. Sťažovateľka proti tomu podala odvolanie. Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol.
z odôvodnenia	Pri dovolacom dôvode nedostatočného odôvodnenia najvyšší súd len mechanicky zopakoval záver krajského súdu, že pre absenciu platného zvolenia sťažovateľky do funkcie jej nevznikol nárok na uzavretie pracovnej zmluvy, ktorá ak bola napriek tomu uzavretá, tak je absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom. Hoci z odôvodnení okresného a krajského súdu sú zrejmé úvahy, z ktorých možno pochopiť, ako dospeli k záverom o neplatnosti pracovnej zmluvy, nijako sa nevysporiadali s podstatnou argumentáciou sťažovateľky. Ak súdy pracovnú zmluvu vyhodnotili ako absolútne neplatnú pre rozpor so zákonom z dôvodu, že správny súd zrušil uznesenie o zvolení do funkcie, mali sa vysporiadať s námietkou sťažovateľky, že pre prezumpciu správnosti a platnosti správnych aktov v čase uzavretia pracovnej zmluvy existovalo platné a účinné uznesenie o zvolení do funkcie. S tým potom súvisí aj námietka, že absolútnu neplatnosť právneho úkonu treba posudzovať podľa okolností v čase uskutočnenia, čo vylučuje uzavretie pracovnej zmluvy v rozpore so zákonom. Súdy sa nevysporiadali ani s argumentáciou, že iba v prípade zákonom ustanoveného dôvodu podľa § 18a ods. 8 zákona o obecnom zriadení funkcia kontrolóra zanikne a len spolu s takýmto zánikom funkcie zanikne automaticky podľa § 18a ods. 11 zákona o obecnom zriadení aj pracovný pomer. Preto bolo potrebné vysporiadať sa aj s tým, či súdy správne stotožnili pojmy zánik funkcie a skončenie pracovného pomeru a nerozlišovali, že medzi sťažovateľkou a mestskou časťou šlo nielen o funkčný, ale aj pracovnoprávny vzťah. Všetka táto právna argumentácia sťažovateľky vzhľadom na záver krajského súdu o absolútnej neplatnosti pracovnej zmluvy pre rozpor so zákonom súvisela s podstatou konečného právneho posúdenia a aplikáciou právnych predpisov. Pre konštatáciu o dostatočnom a presvedčivom rozhodnutí súdov bolo potrebné, aby sťažovateľka dostala na túto racionálnu argumentáciu zrozumiteľné odpovede. To platí o to viac, že súdy nevedeli svoje právne závery podporiť žiadnym obdobným rozhodnutím. Naproti tomu sťažovateľka poukázala na rozhodnutie iného krajského súdu, ktorého právne závery svedčali v prospech jej argumentácie, že platnosť voľby a pracovnej zmluvy treba ako samostatné

	kategórie vysporiadať osobitným spôsobom. Preto nemožno súhlasiť s najvyšším súdom, že rozhodnutia okresného a krajského súdu vo vzájomnej súvislosti sú dostatočne odôvodnené a nebolo potrebné, aby krajský súd reagoval na odvolacie námietky. Hoci krajský súd doplnil zdôvodnenie neplatnosti pracovnej zmluvy pre rozpor so zákonom, konkrétne nereagoval ani na jednu z odvolacích námietok, len stroho konštatoval, že pre ich pôvod v prezumpcii platnosti pracovnej zmluvy neboli podstatné. Podľa najvyššieho súdu je záver o neplatnosti pracovnej zmluvy pre rozpor so zákonom pre neplatné zvolenie sťažovateľky do funkcie kontrolórky výsledkom komplexného vyhodnotenia skutkových okolností, ktoré krajský súd v rámci voľného hodnotenia dôkazov viedli k prijatiu rozhodnutia o zamietnutí žaloby. S týmto nemožno súhlasiť, keďže vyhodnotenie skutkových okolností v rámci voľného hodnotenia dôkazov nevedie k právnomu záveru o zamietnutí žaloby, ale k ustáleniu skutkového stavu. Preto konštatovanie najvyššieho súdu, že sťažovateľka nesúhlasí so skutkovými závermi krajského súdu a vyhodnotením zistených skutkových okolností, nezodpovedá obsahu dovolania. Sťažovateľka vôbec nespochybňovala správnosť skutkových zistení, keďže skutkový stav bol od začiatku konania medzi stranami nesporný a bez problémov zistiteľný z listinných dôkazov. Zamietnutie žaloby bolo výsledkom právneho posúdenia tohto skutkového stavu. Sťažovateľka opakovane v opravných prostriedkoch namietala nesprávne právne posúdenie neplatnosti pracovnej zmluvy a na to nadväzujúce neskončenie pracovného pomeru spôsobom podľa Zákonníka práce. Nemožno súhlasiť s najvyšším súdom, že sťažovateľka len polemizovala s právnymi názormi krajského súdu a prosto ich spochybňovala. Sťažovateľka v dovolaní jasne a zreteľne uviedla, prečo nie je správne právne posúdenie okresného a krajského súdu a racionálne zdôvodnenú ňou dožadovanú aplikáciu právnych noriem. Možno tiež uviesť, že čiastočná, no nie bezbrehá a neodôvodnená kritika právneho posúdenia krajského súdu musí byť súčasťou dovolacej argumentácie, keď dovolateľ je povinný uviesť, v čom spočíva táto nesprávnosť. Túto nesprávnosť sťažovateľka jasne zadefinovala aj tým, že súdy sa vôbec nevysporiadali s tým, že do času zrušenia uznesenia o zvolení bolo toto platné, účinné, vyvolalo zamýšľané právne účinky, a preto v čase uzavretia nebola pracovná zmluva v rozpore so zákonom, čo vylučuje jej absolútnu neplatnosť. Preto táto kritika nesprávnosti právneho záveru krajského súdu bola dôvodne spolu s ostatnými predpokladmi prípustnosti dovolania súčasťou dovolacej argumentácie. Nemožno súhlasiť s najvyšším súdom, že sťažovateľka uviedla len to, že súdy neriešili otázky zániku funkcie kontrolóra a určenia kvalifikačných predpokladov na výkon tejto funkcie. Táto konštatácia je výsledkom citácie len časti textu dovolania a obsahovo nezodpovedá celej dovolacej argumentácii. Preto sa javí, že najvyšší súd pochopil len tú časť dovolacej argumentácie, ktorú pochopiť chcel, a zvyšnú časť nechal bez povšimnutia. Hoci sťažovateľka v dovolaní poukázala na protichodnú nezjednotenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu v otázke výkladu zákonného kvalifikačného predpokladu na osobu kontrolóra, nežiadala od najvyššieho súdu zodpovedanie tejto otázky. Touto argumentáciou len podporila nespravodlivosť toho, aby ako zamestnankyňa znášala následky zastupiteľstvom nezákonne určeného kvalifikačného predpokladu bez poskytnutia pracovnoprávnej ochrany pri skončení pracovného pomeru. Sťažovateľka nie všeobecne poukázala na zánik funkcie kontrolóra, ale konkrétne s poukazom na zákonné dôvody zániku funkcie odôvodňovala svoje právne posúdenie, že z iných ako zákonných, taxatívnych dôvodov nemôže funkcia zaniknúť, a preto treba aplikovať spôsob skončenia pracovného pomeru podľa Zákonníka práce. Nemožno súhlasiť s najvyšším súdom, že sťažovateľka právnou otázkou neformulovala. Z obsahu dovolania je zreteľná a jasná právna otázka, ktorej zodpovedania sa sťažovateľka domáhala a ktorá vzhľadom na jej argumentáciu vyvstala už v konaniach pred okresným a krajským súdom. Sťažovateľka sa najvyššieho súdu pýtala, či zrušenie uznesenia zastupiteľstva o jej zvolení
--	---

do funkcie kontrolóra je stratou predpokladu na výkon dohodnutej práce, pre ktorú s ňou žalovaná mestská časť musela skončiť pracovný pomer výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. d) Zákonníka práce, a nie pre zánik jej funkcie zo zákonom nepredvídaného spôsobu. Hoci najvyšší súd formálne uviedol, že výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je podmienený tým, ako dovolateľ vysvetlí, že rozhodnutie krajského súdu záviselo od vyriešenia označenej právnej otázky, nesnažil sa právne posúdenie prezentované sťažovateľkou pochopiť a náležite sa s ním vysporiadať tak, ako by sa od najvyššej inštancie všeobecného súdnictva očakávalo. Rozporuplne vyznieva konštatovanie najvyššieho súdu, že sťažovateľka dovolací dôvod podľa § 421 CSP videla v nesprávnom právnom posúdení krajského súdu o zániku, resp. trvaní jej funkcie a neplatnosti pracovnej zmluvy, keď neskôr konštatuje, že tento dovolací dôvod sťažovateľka neformulovala. Preto záver najvyššieho súdu, že sťažovateľka nesformulovala právnu otázku, len polemizovala s právnymi závermi súdov a kritizovala ich, je formalistický a v absolútnom rozpore s dovolacou argumentáciou. Úlohou najvyššieho súdu nie je hľadanie medzier v argumentácii dovolateľov s cieľom účelovej identifikácie dôvodu na odmietnutie dovolania, ale hľadanie, či už zákonom alebo judikatúrou neriešených otázok. V spore sťažovateľky takáto otázka riešená bola, a preto si vyžaduje vecné rozhodnutie najvyššieho súdu.

Nad rámcové konštatovanie najvyššieho súdu o správnosti záveru o absolútnej neplatnosti pracovnej zmluvy pre absenciu zvolenia sťažovateľky do funkcie z dôvodu zrušenia uznesenia o jej zvolení vyznieva nadbytočne a nepochopiteľne. Ak najvyšší súd dovolanie odmietol pre nevymedzenie právnej otázky, tak nebol, ako sám uviedol, oprávnený uskutočniť meritórny prieskum správnosti právneho posúdenia súdov a zodpovedať neexistujúcu právnu otázku. Tiež zostáva otázne, či s týmto právnym posúdením najvyššieho súdu možno súhlasiť, keď nesformuloval žiadne vlastné právne úvahy a závery, ale len doslovne prevzal právny názor krajského súdu. Pochybnosti o správnosti vzbudzuje aj to, že súdy sa vôbec nevysporiadali s podstatnou, nie zjavne právne nelogickou či zmyslenou argumentáciou sťažovateľky a najvyšší súd správnosť právneho posúdenia nepodporil žiadnou judikatúrou. Tým, že najvyšší súd v rozpore s obsahom dovolania vyabstrahoval, že sťažovateľka všeobecne namieta otázku trvania jej funkcie, mimo podstatu veci konštatoval, že to nemôže byť predmetom civilného sporu. Treba súhlasiť s tým, že otázka trvania funkcie kontrolóra patrí do správneho súdnictva, ale podľa § 337 a § 339 SSP len vtedy, ak sa preskúmava zánik funkcie z dôvodov predpokladaných zákonom alebo odvolanie z funkcie rozhodnutím zastupiteľstva podľa zákona o obecnom zriadení. Predmetom žaloby nebolo to, či funkcia sťažovateľky trvá alebo nie, ale to, ako má byť skončený jej pracovný pomer, ak správny súd zruší uznesenie o zvolení, ktoré je predpokladom výkonu tejto funkcie.

Najvyšší súd zrozumiteľnú a vecnú dovoláciu argumentáciu sťažovateľky pri jasnom pomenovaní právneho záveru krajského súdu v rozpore s obsahom dovolania označil za nedostatočne sformulovanú, čím nesprávne aplikoval § 421 CSP. Najvyšší súd prípustnosť dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia vyhodnotil ústavne nekonformne, čo viedlo k nezodpovedaniu sťažovateľkou nastolenej právnej otázky, na ktorú na základe nesporného skutkového stavu formuloval jasné, no otázne, či správne právne závery krajský súd. Rovnako najvyšší súd ústavne nekonformne vyhodnotil prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP, pretože sťažovateľka na vecnú, relevantnú, v konaniach predostretú právnu argumentáciu nedostala žiadne odpovede. Preto najvyšší súd procesne nesúladne odmietol dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. c) a f) CSP, čo viedlo k porušeniu jej práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto bolo vyslovené porušenie týchto práv sťažovateľky namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktoré bolo následne podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušené s tým, že vec sa vracia najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd bude musieť náležite preskúmať správnosť právneho záveru krajského súdu, nielen jeho citáciu. Jeho úlohou bude, aby sformuloval jasné posúdenie toho, či a prečo sú právne závery krajského súdu v rovine podústavného práva správne,

	keďže ich správnosť nemožno oprieť o žiadne z jeho predchádzajúcich rozhodnutí. Ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu z 28. februára 2023 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dovolacie dôvody-nesprávne právne posúdenie dovolacie dôvody-zmätočnosť spor-pracovnoprávny občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok dovolanie-dovolacie dôvody práca, pracovný pomer-skončenie

spisová značka	III. ÚS 363/2023
populárny názov	Trovy konania
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	07.09.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 127 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3
analytická právna veta	Súčasťou ústavných práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie je aj možnosť ovplyvniť výsledok súdneho konania svojimi vlastnými tvrdeniami o skutočnostiach, ktoré sú pre konečné rozhodnutie sporu určujúce. Táto súčasť uvedených ústavných práv bola sťažovateľom odňatá, keď im nebola daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniu a dôkazu žalobcov o hodnote pozemku v súvislosti s rozhodovaním o výške náhrady trov konania. Nemožnosťou vyjadrenia sťažovateľov ku skutkovej otázke, ktorá bola rozhodná pre procesné, hoc aj akcesorické závery o výške náhrady trov konania, došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.
skutkový stav a základné fakty	Žalobcovia žalobou z marca 2007 žiadali určiť vlastnícke právo k pozemku. Počas sporu bol pozemok prevedený na poručiteľa sťažovateľov, ktorí ho po ňom zdedili. Až 24. februára 2023 bolo právoplatne určené, že žalobcovia sú spoluvlastníci pozemku. Preto aj žalobcom bola proti žalovaným priznaná náhrada trov konania. Uznesením vyššieho súdneho úradníka zo 14. marca 2023 okresný súd určil výšku náhrady trov právneho zastúpenia žalobcov na 4 018,48 eur. Proti tomu podali žalobcovia sťažnosť. Okresný súd namietaným uznesením určil výšku trov právneho zastúpenia na 37 441,09 eur za 23 nespochybnených úkonov právnej služby.
z odôvodnenia	V ústavnej sťažnosti ide o výklad dvoch noriem advokátskej tarify, paradoxne len vyhlášky. Prvá je všeobecná: základná sadzba tarifnej hodnoty sa určí podľa ceny veci alebo práva (§ 10 ods. 1 a 2 advokátskej tarify) a druhá je osobitná: základná sadzba tarifnej odmeny je 1/13 výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s

nepomernými ťažkosťami [§ 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify]. Odpoveď na otázku, ktoré z pravidiel sa má použiť, súvisí s tým, či vlastnícke právo k pozemku má svoju cenu alebo ho nie je možné vyjadriť v peniazoch, respektíve, či jeho hodnotu možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Nepochybné je, že v spore od začiatku išlo o určenie vlastníckeho práva k pozemku. Rovnako je nepochybné, že hodnotu pozemku možno určiť. Preto záver okresného súdu v žiadnom prípade nemožno považovať za mylný. Proti tomu neobstojí ani argumentácia sťažovateľov o tom, že súdny poplatok za žalobu bol zaplatený podľa položky 1 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov, teda z hodnoty pozemku a následne poplatky za odvolania podľa položky 1 písm. b) sadzobníka, teda v paušálne určených 99,50 eur. K tomu došlo v dôsledku zmeny zákona o súdnych poplatkoch, ktorý v spoločnej poznámke k položkám 1 a 2 sadzobníka v čase podania žaloby stanovoval, že ak ide o určenie vlastníctva, poplatok sa vyrubí z ceny predmetu, ku ktorému sa má vlastníctvo určiť. Od novely zákona o súdnych poplatkoch účinnej od polovice roka 2007 (zákon č. 273/2007 Z. z.) však spoločná poznámka k položke 1 sadzobníka stanovuje, že z návrhu o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, sa poplatok vyberie rovnako ako pri nemožnosti ocenenia predmetu konania, teda v paušálnych 99,50 eur. Zmena v určení súdneho poplatku nie je okolnosťou, z ktorej by bolo možné vyvodiť platný argument pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá bola bez zmeny upravená v advokátskej tarife.

Sťažovatelia však okrem tejto otázky namietajú aj spôsob, akým bola určená hodnota pozemku. Jednak argumentujú tým, že hodnota pozemku už bola procesne určená v roku 2007, keď okresný súd vyrobil súdny poplatok z hodnoty pozemku, ktorú stanovil na 624 eur. Okrem toho zdôrazňujú, že im nebol doručený druhý posudok žalobcov. Podstata týchto argumentov spočíva v tom, že rozhodnutie o náhrade trov konania nemá len svoju právnu, ale aj skutkovú stránku, ktorá spočíva v hodnote pozemku. Táto okolnosť však v priebehu sporu nebola dokazovaná, keďže pre rozhodnutie o určení vlastníckeho práva bola celkom bez významu. Argumentácia sťažovateľov smeruje k tomu, že hodnota pozemku nebola určená správne nielen preto, že sa vychádzalo z nesprávneho ustanovenia advokátskej tarify, ale aj z nesprávnej hodnoty pozemku. Okresný súd sa teda podľa sťažovateľov dopustil aj skutkového omylu v dôsledku toho, že ich opomenul konfrontovať s novým tvrdením a dôkazom sťažovateľov o hodnote pozemku k roku 2007.

V priebehu civilného procesu súd nezisťuje len skutočnosti potrebné na rozhodnutie vo veci samej, ale aj skutočnosti, ktoré sú nevyhnutné na procesné postupy a rozhodnutia. Takouto skutočnosťou bola aj hodnota sporného pozemku v čase začatia sporu, teda skôr v čase, keď advokát začal žalobcom poskytovať právne služby. Pri vyrubení súdneho poplatku v roku 2007 okresný súd celkom neznámym spôsobom dospel k záveru, že cena sporných pozemkov bola 624 eur, keďže súdny poplatok v sadzbe 6 % určil na približne 37,50 eur. Druhýkrát okresný súd túto procesnú skutočnosť zisťoval tak, že sa spolaťhol na znalecký posudok predložený žalobcami. Z hľadiska posúdenia ústavných práv sťažovateľov však šlo o to, že predložením znaleckého posudku žalobcovia tvrdili a preukazovali procesnú skutočnosť rozhodnú pre posúdenie výšky náhrady trov konania. S týmto tvrdením žalobcov a s predloženým dôkazom však sťažovatelia neboli žiadnym spôsobom konfrontovaní.

Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uvádza, že v konaní o výške náhrady trov konania nemožno vykonávať ďalšie dokazovanie, napr. preskúmať znalecký posudok tak, aby sa konanie o tejto akcesorickej otázke neúmerne predlžovalo. Tento argument okresného súdu vychádza z jeho vnímania rozhodovania o akcesorickej otázke civilného procesu, v ktorom rozhodujúcim faktorom má byť efektívnosť súdneho rozhodovania. S tým čiastočne možno súhlasiť, no na strane druhej treba zvýrazniť význam tejto otázky pre strany sporu. Je rozdiel, či náhrada trov právneho zastúpenia bude určená z hodnoty pozemku 624 eur, 110 000 eur alebo 183 000 eur. Rozdiel v rádoch tisícov eur pri určení trov právneho zastúpenia vyžaduje

	v zásade podobný prístup k dokazovaniu ako vo veci samej. To platí osobitne preto, že okresný súd už v spore raz, hoc aj v roku 2007, z procesnej skutočnosti – hodnoty pozemku vyvodil záver smerom k určeniu súdneho poplatku. Zákonná úprava obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku vôbec nerozlišuje medzi dokazovaním skutočností, ktoré sú rozhodné pre vecné alebo procesné závery. Treba súhlasiť s názorom, že na objasnenie zásadných procesných okolností treba podporne využiť pravidlá na všeobecný režim dokazovania (Svoboda, K. Dokazovaní. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 281). V spore sťažovateľov však nebol dodržaný základný štandard dokazovania, ktorý spočíva v možnosti vyjadriť sa k rozhodujúcemu tvrdeniu a dôkazu o ňom. Procesná skutočnosť, že sporný pozemok mal v roku 2007 hodnotu 110 000 eur, vychádzala z tvrdenia žalobcov a nimi predloženého znaleckého posudku. Sťažovatelia s týmto tvrdením a ani s týmto dôkazom neboli pred konečným rozhodnutím súdu o výške náhrady trov žiadnym spôsobom konfrontovaní a v systéme konania pred všeobecnými súdmi im nebolo umožnené tvrdiť a preukazovať inú hodnotu sporného pozemku v rozhodnom čase dávneho roku 2007. Roku, po ktorom trovy právneho zastúpenia žalobcov a sťažovateľov v dôsledku troch zrušení rozsudkov okresného súdu narástli do výšky približne tretiny žalobcami tvrdenej hodnoty pozemku v roku 2007. Súčasťou ústavných práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie je aj možnosť ovplyvniť výsledok súdneho konania svojimi vlastnými tvrdeniami o skutočnostiach, ktoré sú pre konečné rozhodnutie sporu určujúce. Táto súčasť uvedených ústavných práv bola sťažovateľom odňatá, keď im nebola daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniu a dôkazu žalobcov o hodnote pozemku v roku 2007. Na tom nemení nič ani to, že sťažovatelia namietali už prvý posudok žalobcov. Podstatou ich námietky nebola otázka skutková, ale otázka právna, keď žalobcovia v nesprávnom právnom úsudku tvrdili a prvým znaleckým posudkom preukazovali hodnotu pozemku v roku 2023, teda v inom čase a v inom stave, v akom bol tento pozemok na začiatku sporu. Skutková otázka, hoc aj podstatná pre procesné rozhodnutie súdu, však predbieha otázku právnu. A preto nemožnosťou vyjadrenia sťažovateľov ku skutkovej otázke, ktorá bola rozhodná pre procesné, hoc aj akcesorické závery o výške náhrady trov konania, došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením okresného súdu z 10. mája 2023 bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok trovy konania

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.